

Osnove energetike u svjetlu trenutnih tržišnih zbivanja

Sadržaj predavanja

Osnovno o energiji

Izvori energije

Energetska
učinkovitost

Energetsko
siromaštvo

Energetske
zajednice

Trenutno stanje na
tržištu energije

Savjeti za
učinkovito
korištenje energije

Osnovno o energiji

Energija (grč. ἐνέργεια: rad, učinak) je sposobnost nekoga tijela ili sustava da obavi neki rad;

Veličina koja karakterizira gibanje, mirovanje ili položaj tijela, tekućine, čestice ili sustava čestica te veličina za opis čestica polja koje prenose prirodne sile i međudjelovanja čestica.

Mjerne jedinice koje se koriste:

Džul (J)

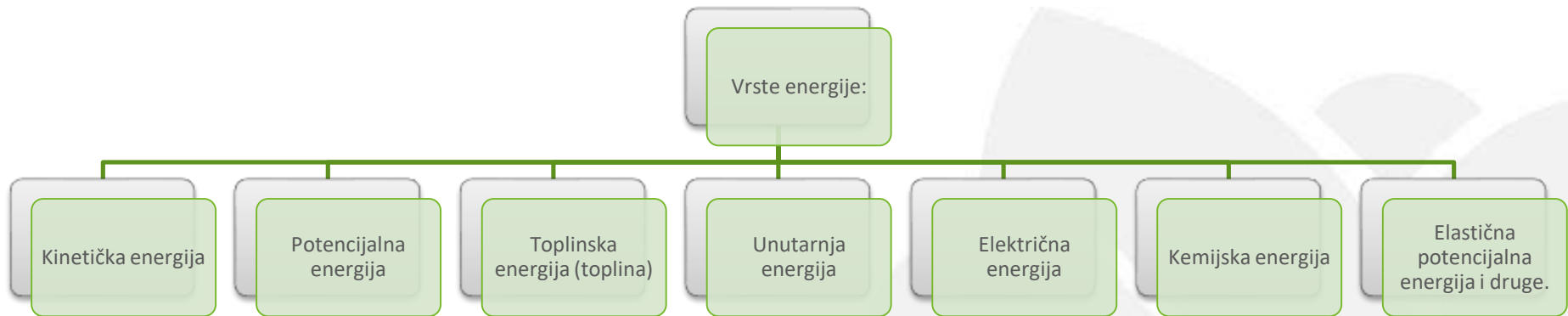
Elektronvolt (eV)

Kilovatsat, megavatsat
(kWh, MWh)

Osnovno o energiji

- Energija se u prirodi, tehnici i industriji pojavljuje u različitim oblicima, koji se pretvaraju jedan u drugi po načelu očuvanja energije
  - ne može se potrošiti ni stvoriti, već samo promijeniti svoj oblik.

Izvori energije

Neobnovljivi

- Fosilna goriva (nafta, prirodni plin, ugljen, treset)
- Nuklearna goriva (uran, plutonij, torij)

Obnovljivi

- Energija vode
- Energija Sunca
- Energija vjetra
- Energija biomase
- Geotermalna energija
- Energija plime i oseke
- Energija valova
- Vodik

Izvori energije

Ugljen

Crna ili crno-smeđa, sedimentna stijena, sa sadržajem ugljika od 30% (lignit) do 98% (antracit), pomiješanog s malim količinama sumpornih i dušikovih spojeva.

Nastao je raspadanjem i kompakcijom biljne tvari u močvarama tijekom milijuna godina.

40% energije u svijetu dobiva se od ugljena, 38% proizvodnje električne energije.

Cijene emisija rastu, ugljen postaje nekonkurentan, ali rast potražnje za energijom 2021. povećava potrošnju ugljena

pada potrošnja u Kini i zemljama OECD-a, raste u Indiji i drugim azijskim zemljama

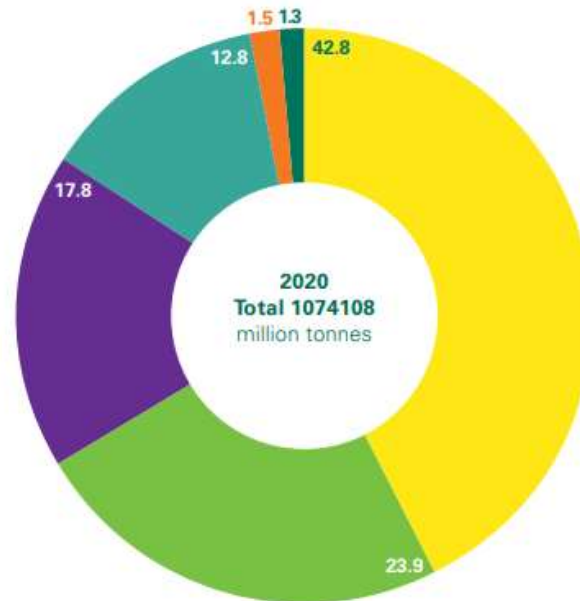
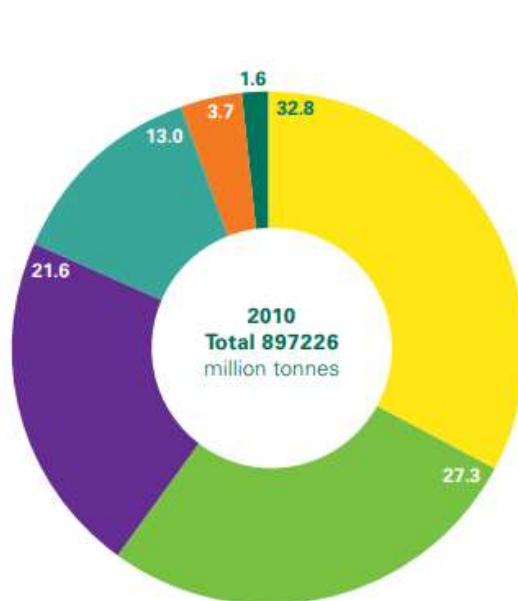
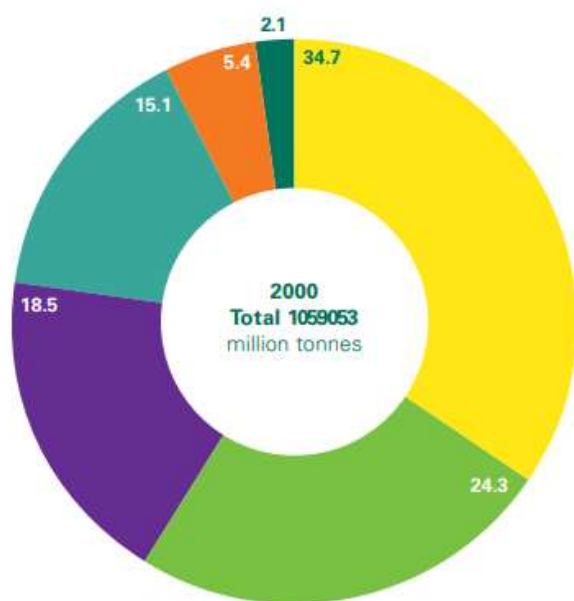
Izvori energije

Distribution of proved reserves in 2000, 2010 and 2020

Percentage

- Asia Pacific
- North America
- CIS
- Europe
- Middle East & Africa
- S. & Cent. America

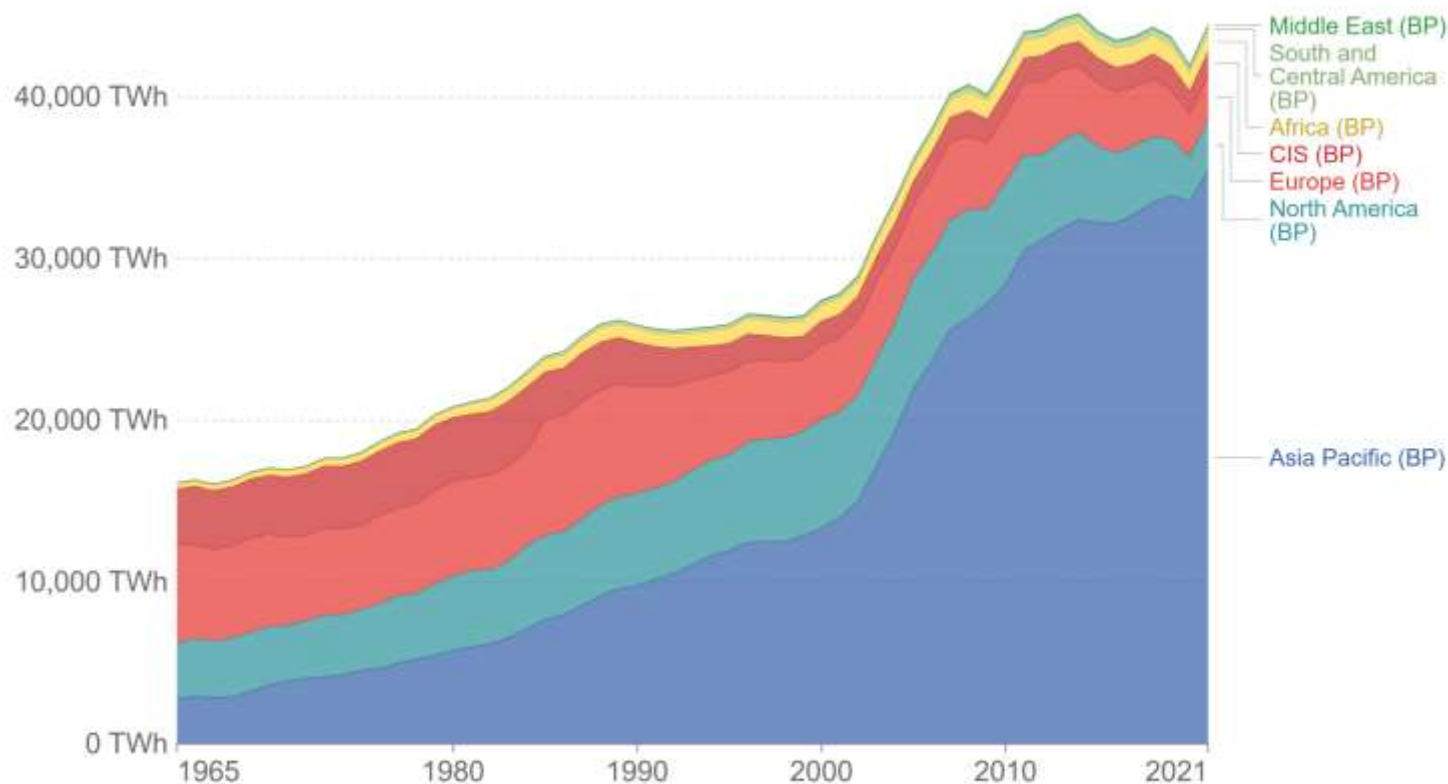

Izvori energije

Coal consumption by region

Annual coal consumption, measured in equivalents of terawatt-hours (TWh) per year.

Source: Statistical Review of World Energy - BP (2022)

OurWorldInData.org/fossil-fuels/ • CC BY

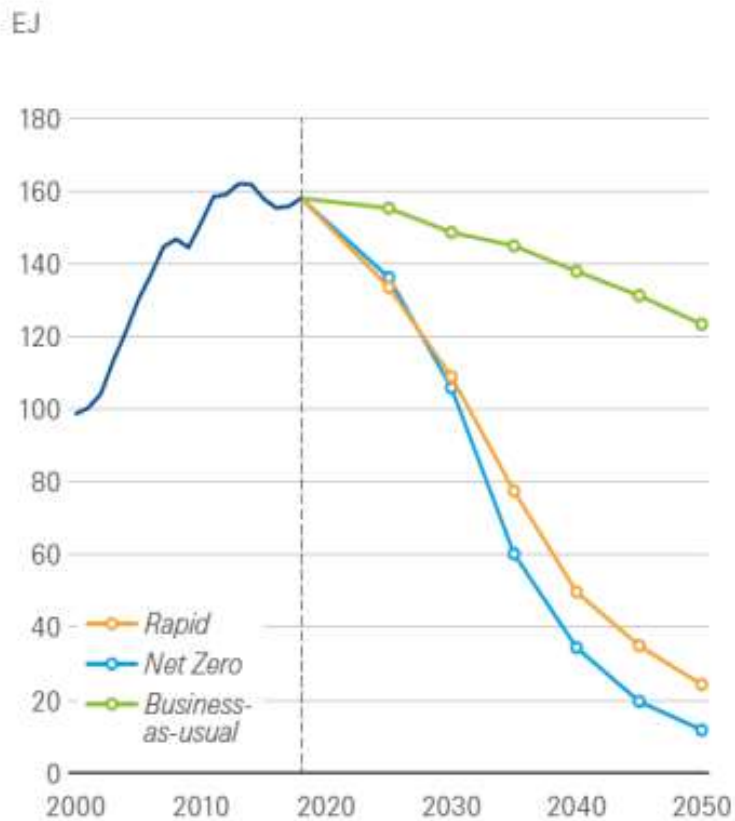
Note: CIS (Commonwealth of Independent States) is an organization of ten post-Soviet republics in Eurasia following break-up of the Soviet Union.

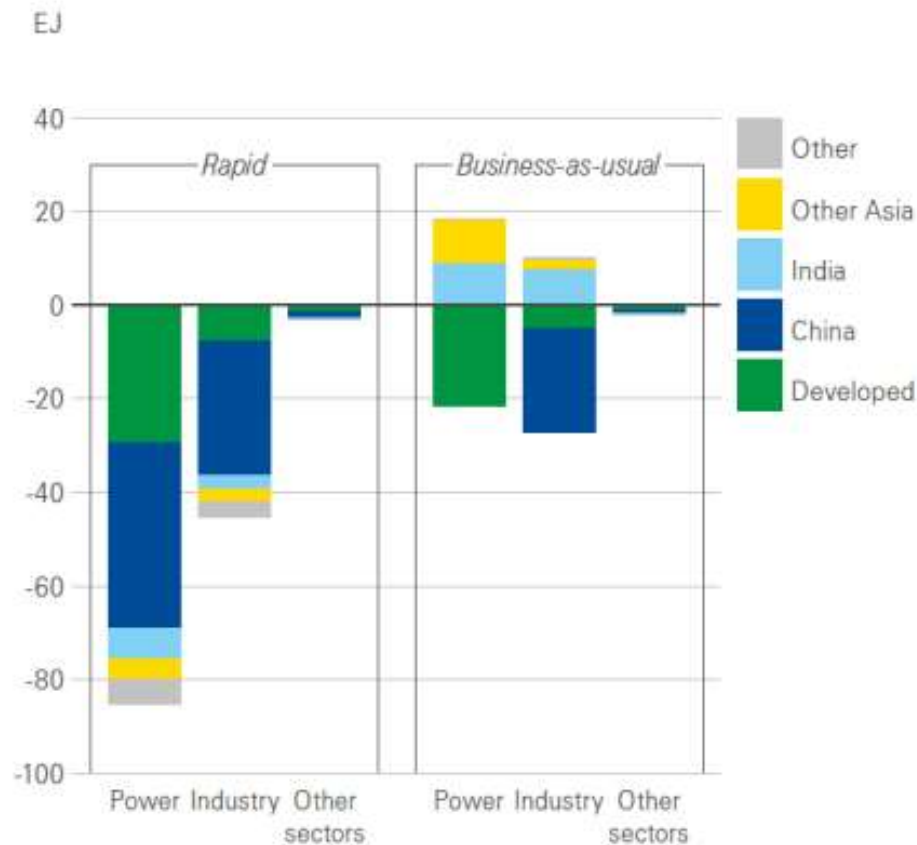
Izvori energije

Coal consumption

Change in coal demand by sector and region, 2018-2050

Izvori energije

- Izbacivanje ugljena u zemljama EU (Coal phase-out):

TIMELINE OF COUNTRY COAL PHASE OUT PLANS

Izvori energije

Nafta

- smjesa tekućih ugljikovodika akumuliranih u Zemljinoj kori sastavljena od ugljika (84–87%) i vodika (11–14%) uz prisutnost sumpora, dušika, kisika i teških metala (željezo, aluminij, kalcij, magnezij, nikal, vanadij i dr.).
- Još uvijek najvažniji primarni energent
- Glavna tržišta sirova nafte: Sjeverno more, SAD, Perzijski zaljev, Azija, zapadna Afrika, Mediteran
- Naftne rezerve – ovise o ekonomskim i tehnološkom pokazateljima
- Najveće rezerve nafte u:
  - Venezuela
  - Saudijska Arabija
  - Kanada
  - Iran
  - Irak

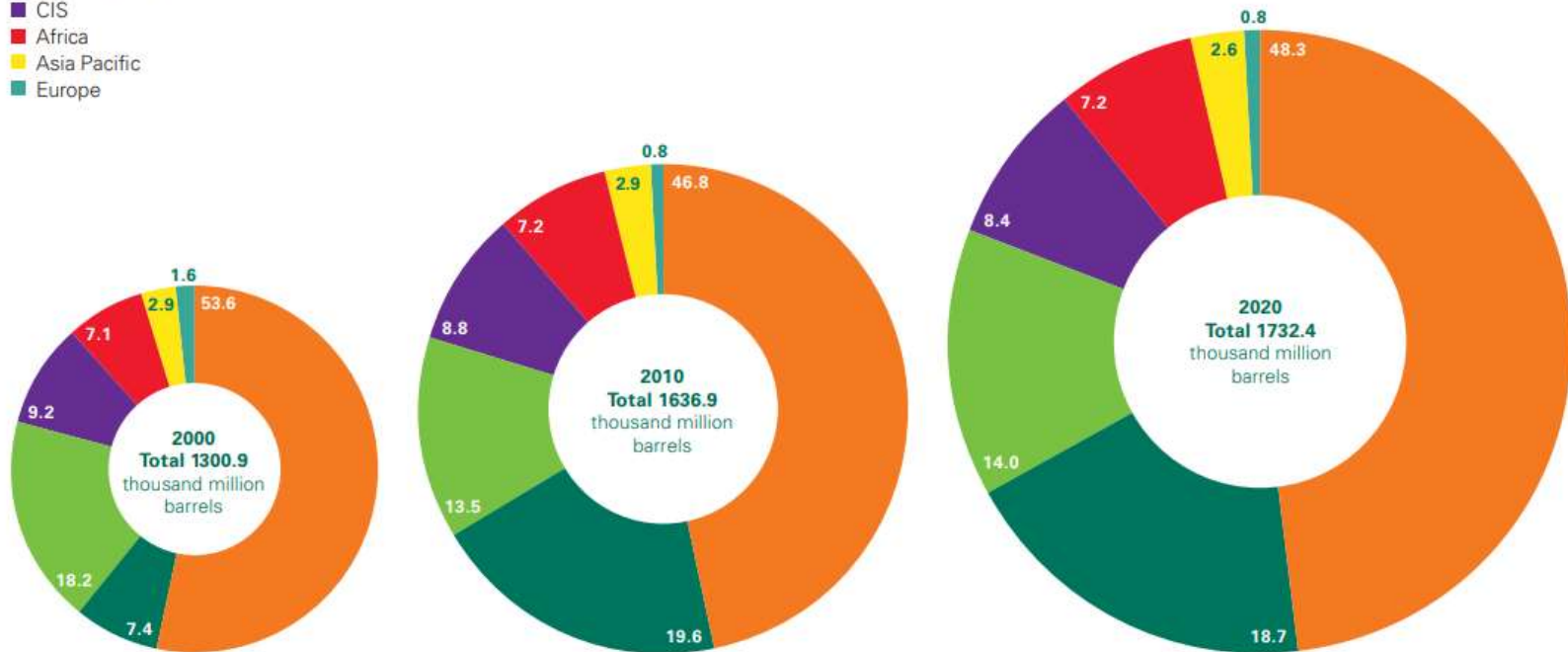
Izvori energije

Distribution of proved reserves in 2000, 2010 and 2020

Percentage

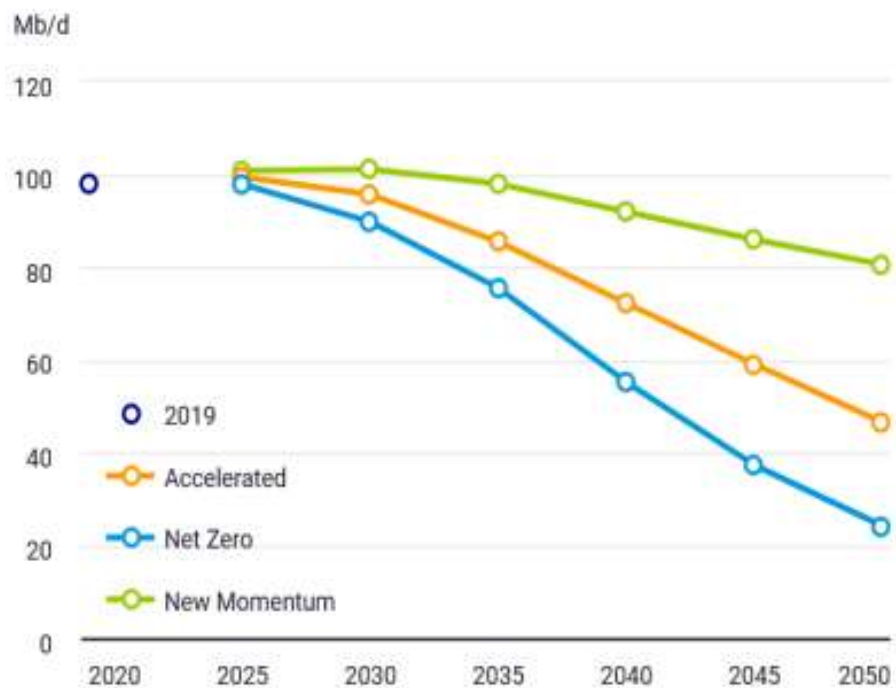
- Middle East
- S. & Cent. America
- North America
- CIS
- Africa
- Asia Pacific
- Europe

Izvori energije

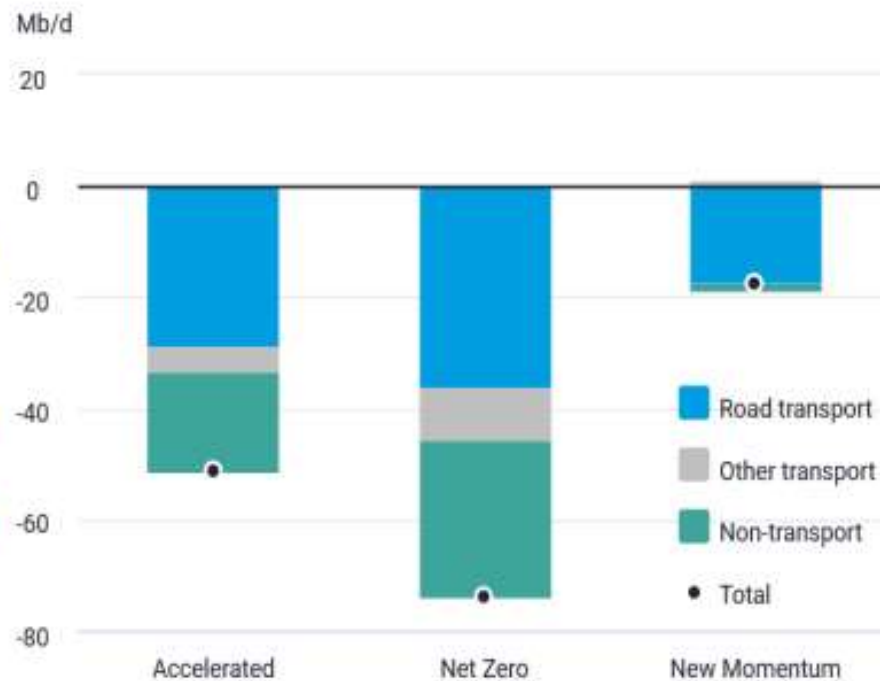

Oil demand

© BP p.l.c. 2022

Change in oil demand (2019-2050)

© BP p.l.c. 2022

Izvori energije

Prirodni plin

- Smjesa ugljikovodika (ponajviše metana – 85 do 95% te u manjoj mjeri etana, propana, dušika, ugljičnog dioksida i drugih viših ugljikovodika).
- Bitna su mu svojstva zapaljivost i eksplozivnost, ali samo u smjesi sa zrakom i u dodiru s plamenom. Temperatura zapaljenja je 640 °C.
- Ukapljeni prirodni plin (LNG) je pročišćeni prirodni plin koji je u posebnim terminalima postupkom hlađenja preveden u tekuće stanje i sažima na šestoti dio volumena prirodnog plina u plinovitom stanju.
- Ukapljivanje se provodi radi lakšeg prijevoza na udaljena prekomorska odredišta.

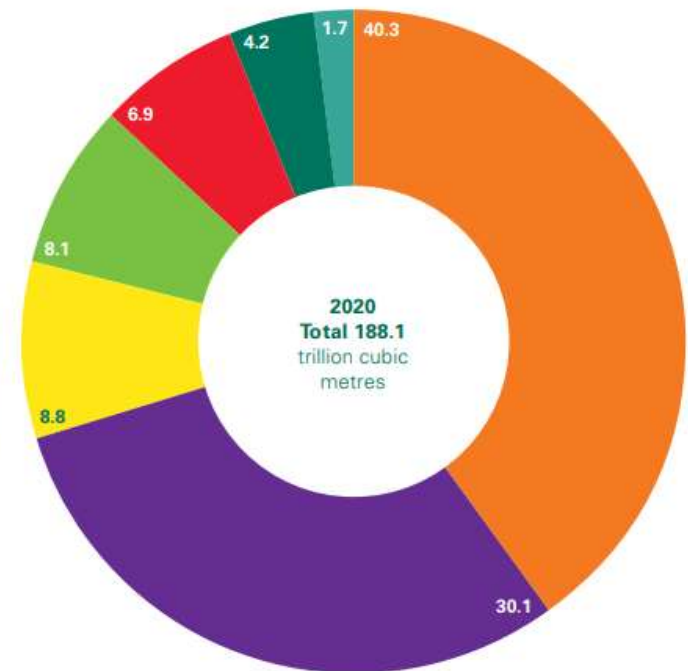
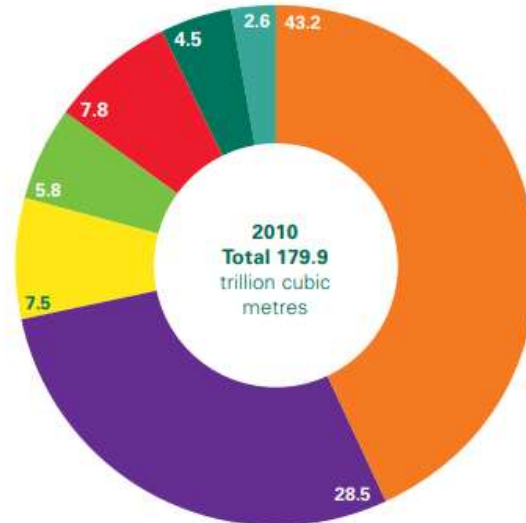
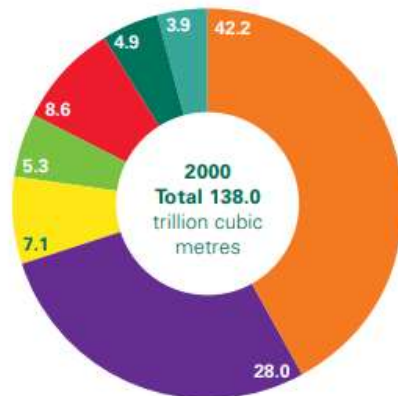
Izvori energije

Distribution of proved reserves in 2000, 2010 and 2020

Percentage

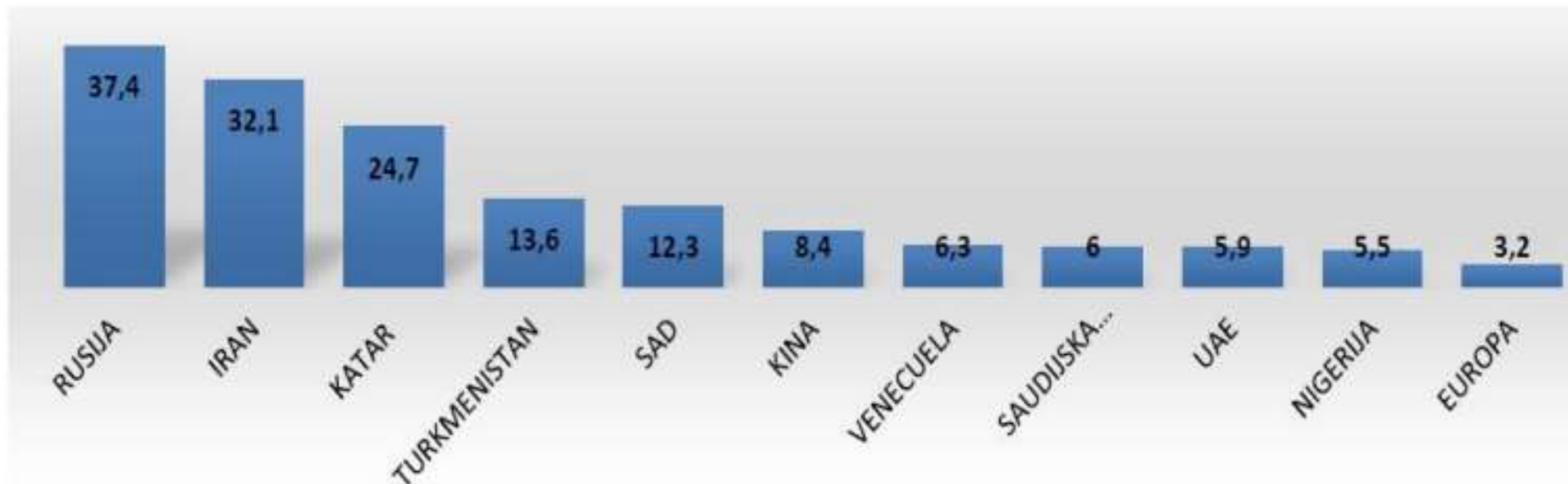
- Middle East
- CIS
- Asia Pacific
- North America
- Africa
- S. & Cent. America
- Europe

Izvori energije

- Zalihe prirodnog plina u 2020.

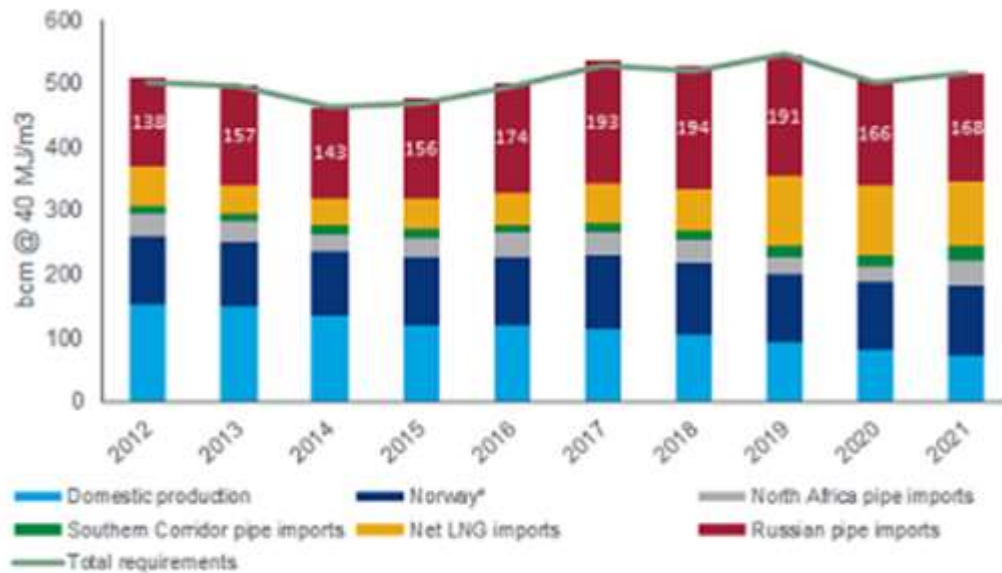

Izvori energije

- Pozicija EU u kontekstu aktualne političke situacije

Europe gas supply mix

Europe's dependency on LNG and Russian piped gas

Source: Wood Mackenzie, IEA, ENTSOG, official statistics, TSOs, utilities
*Including Norway demand, excluding Snøhvit LNG
**Gas requirements include European demand and exports to Ukraine
For more details and historical data, see our insight [Europe gas 2021 in review](#)

Izvori energije

Energija Sunca

Zemlja kontinuirano prima 174 PW dolazećeg sunčeva zračenja (insolacije) u gornjoj atmosferi, samo pola od toga dođe do Zemljine površine

Sunčevo zračenje skupa sa sekundarnim sunčevim izvorima kao što su energija vjetra i energija valova, hidroenergija i biomasa zajedno čine većinu raspoložive obnovljive energije na Zemlji

Sunčeve toplinske tehnologije mogu se upotrijebiti za grijanje vode, grijanje prostora, hlađenje prostora i dobivanje procesne topline

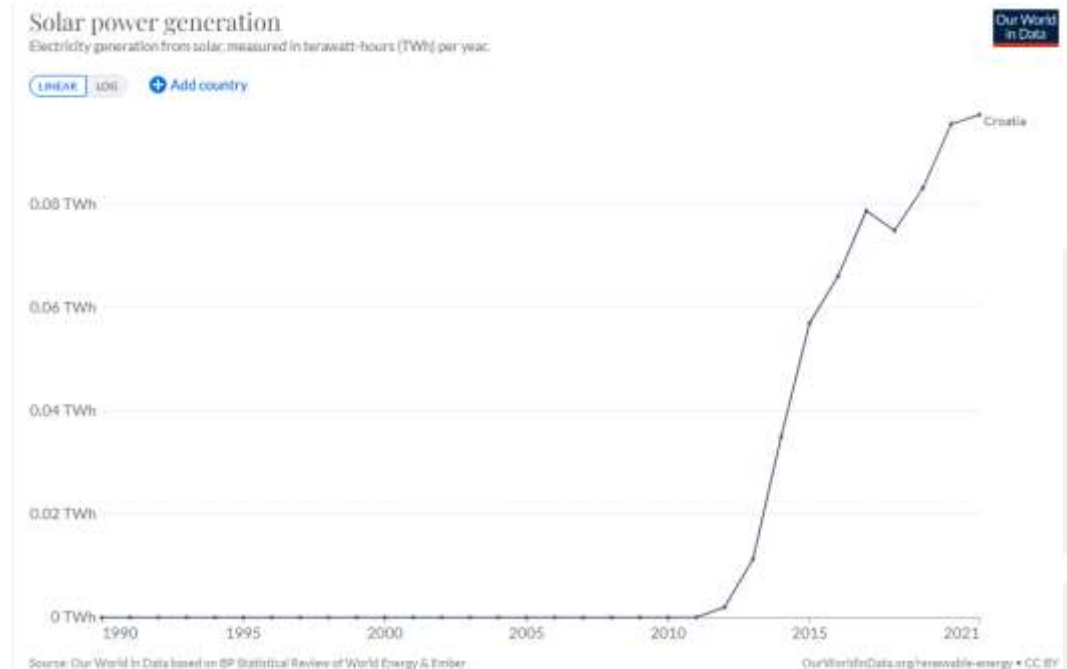
Sunčeva svjetlost može se u električnu energiju pretvoriti upotrebom fotonaponskih ćelija (FN)

Izvori energije

- Hrvatska:
  - 2021. godine instalirana snaga proizvodnih postrojenja fotonaponskih elektrana iznosila je 138,3 MW, dok je instalirana toplinska snaga iznosila 210,7 MW.
  - Proizvodnja je 2021. iznosila 148,9 GWh električne energije
  - Samo 2,15% u energetske miks Hrvatske za 2021. godinu

Izvori energije

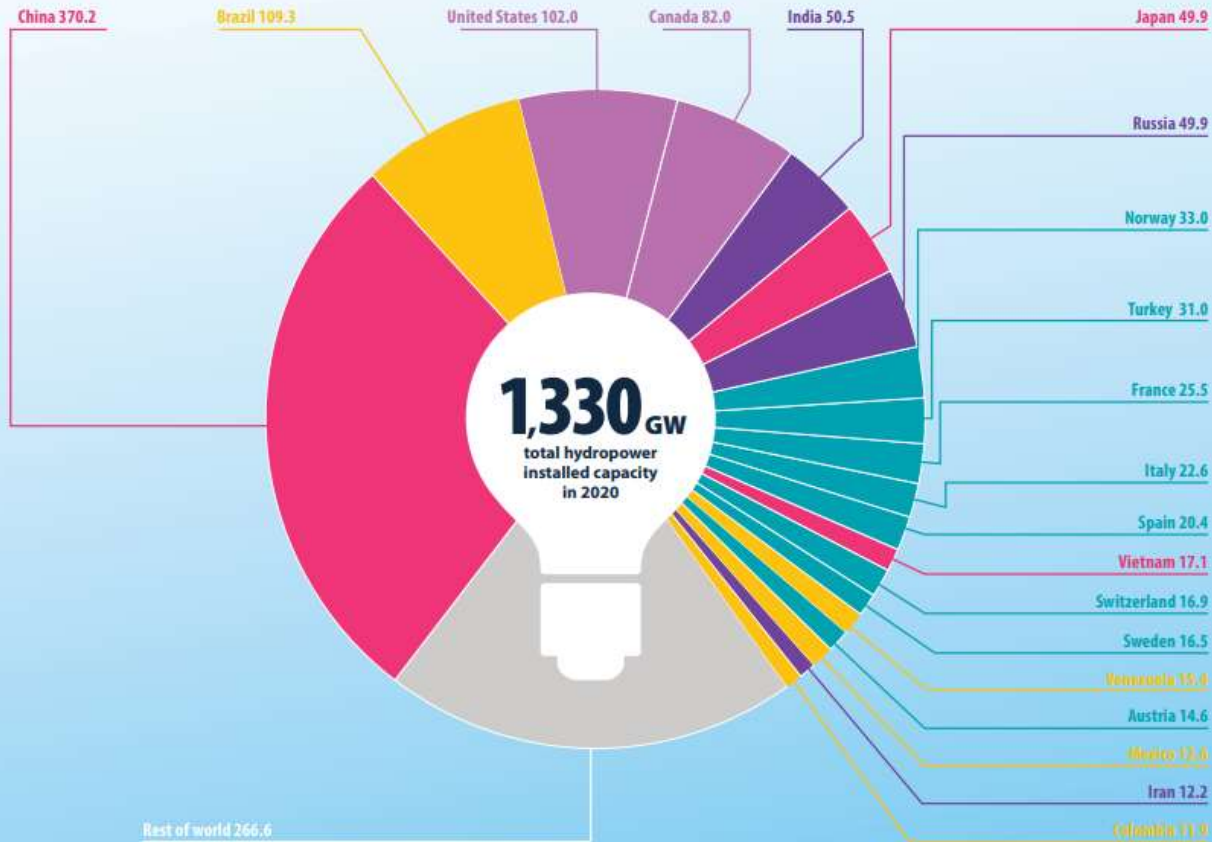
Energija vode – hidroenergija

- Hidroelektrična energija je energija koja se dobiva padom ili strujanjem vode kroz turbine povezane na generatore
- Voda sadrži relativno veliku količinu upotrebljive energije koja se može iskorištavati uz relativno niske troškove.
- Hidroelektrane emitiraju vrlo malo ugljikovog dioksida i drugih štetnih plinova
- Brane koje se koriste za hidroelektrane mogu spriječiti poplave te pomažu u regulaciji vode za navodnjavanje nizvodno od brane.
- Zauzimaju mnogo prostora što uzrokuje gubitak staništa za mnoge biljne i životinjske vrste, narušavaju izgled okoliša i onemogućavaju brojne rekreativne aktivnosti na rijekama, a same brane onemogućavaju nizvodne i uzvodne migracije riba.

Izvori energije

Hydropower installed capacity in 2020

Hydropower installed capacity (GW) of top 20 hydropower producers and the rest of the world, including pumped storage (2020)

Izvori energije

- Hidroelektrane u Hrvatskoj
- 25 HE
- Instalirana snaga oko 2,2 GW

Izvori energije

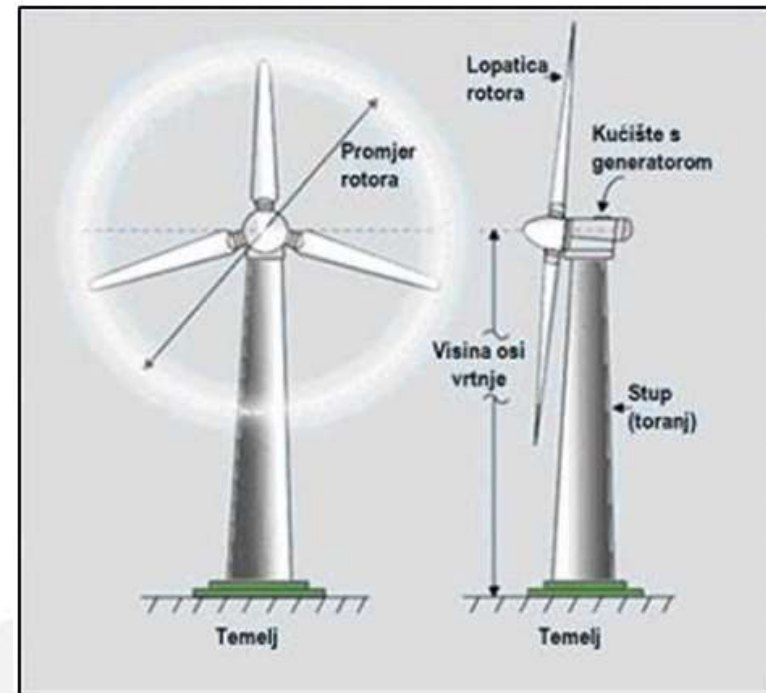
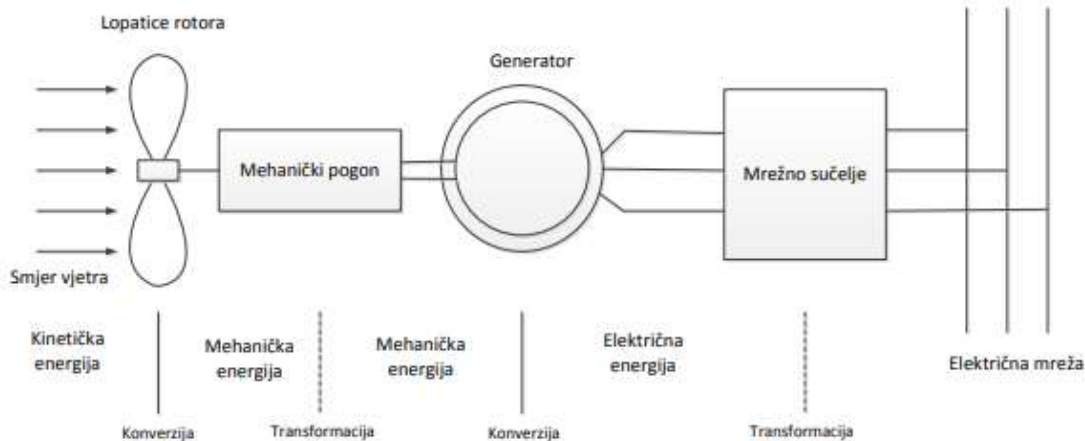

Energija vjetra

- Vjetar - strujanje zračnih masa koje nastaje uslijed razlike temperatura odnosno tlakova.
- Pomoću vjetroagregata, energija vjetra se pretvara u električnu energiju
- Vjetroagregat je rotirajući stroj koji pretvara kinetičku energiju vjetra prvo u mehaničku, a zatim preko električnih generatora u električnu energiju.
- Vjetroelektrana je niz blisko smještenih vjetroagregata, najčešće istog tipa, izloženih istom vjetru i priključenih posredstvom zajedničkog rasklopnog uređaja na elektroenergetski sustav.
- Vjetrogenerator se pokreće kada brzina vjetra poraste iznad otprilike 3 m/s, najviše energije se proizvodi na brzini vjetra od 12m/s.
- Kada brzina vjetra dosegne 25 do 30 m/s vjetroagregat se isključuje jer ne može podnijeti mehanička opterećenja.

Izvori energije

Izvori energije

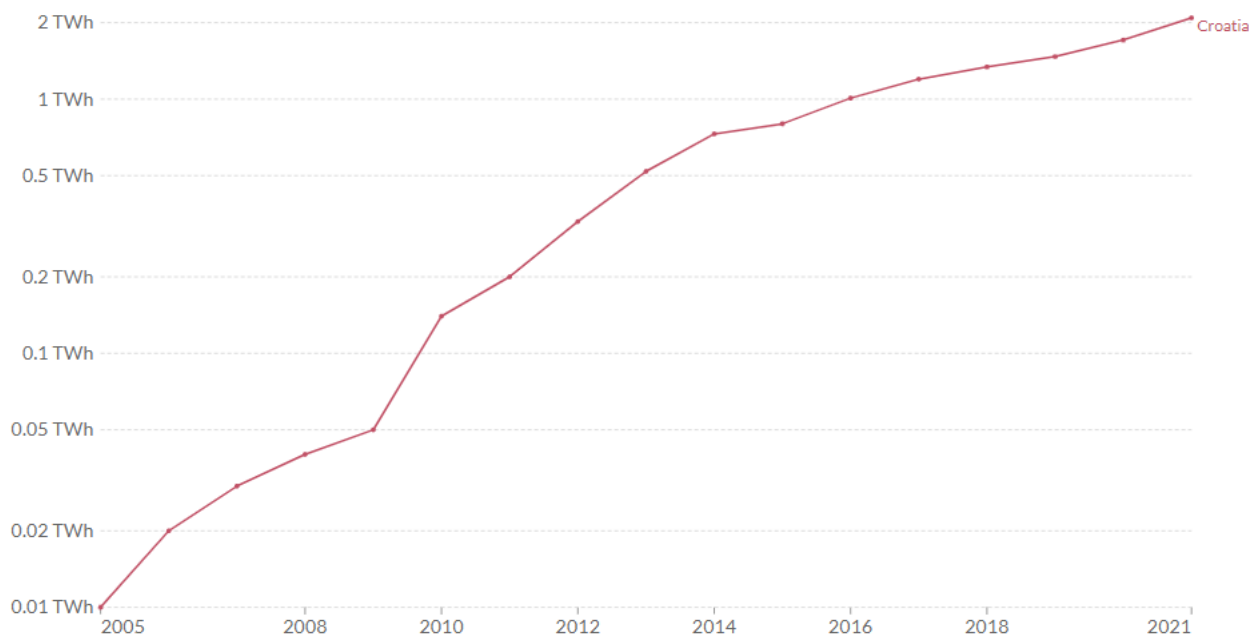
- U 2021. je u Hrvatskoj bilo instalirano 986,9 MW vjetroelektrana
- Ukupna proizvodnja iz njih više od 2,06 TWh električne energije u 2021.
- 15,37% u energetsom miksu za 2021. godinu

Wind power generation

Annual electricity generation from wind is measured in terawatt-hours (TWh) per year. This includes both onshore and offshore wind sources.

Our World in Data

LINEAR LOG + Add country

Source: Our World in Data based on BP Statistical Review of World Energy (2022); Our World in Data based on Ember's Yearly Electricity Data (2022); Our World in Data based on Ember's European Electricity Review (2022)
OurWorldinData.org/renewable-energy • CC BY

Izvori energije

Način proizvodnje električne energije	Raspoloživa snaga (MW)	Proizvedena električna energija u 2020. godini (GWh)	Udio u energetsom miks
Hidroelektrane	2200,5	7228,7	34,28%
Termoelektrane	1547,2	5771	24,10%
- Ugljen	199	1456,9	3,10%
- Prirodni plin	840,3	3089,7	13,09%
- Naftni derivati	343,5	34,9	5,35%
- Biomasa	95,2	659,6	1,48%
- Geotermalna energija	10	89,7	0,16%
- Bioplin	59,1	440,2	0,92%
Vjetroelektrane	986,9	2061,8	15,37%
Solarne elektrane	138,3	148,9	2,15%
UKUPNO	6420	20981,4	100,00%

Energetska učinkovitost

Suma isplaniranih i provedenih mjera čiji je cilj korištenje minimalno moguće količine energije tako da razina udobnosti i stopa proizvodnje ostanu sačuvane.

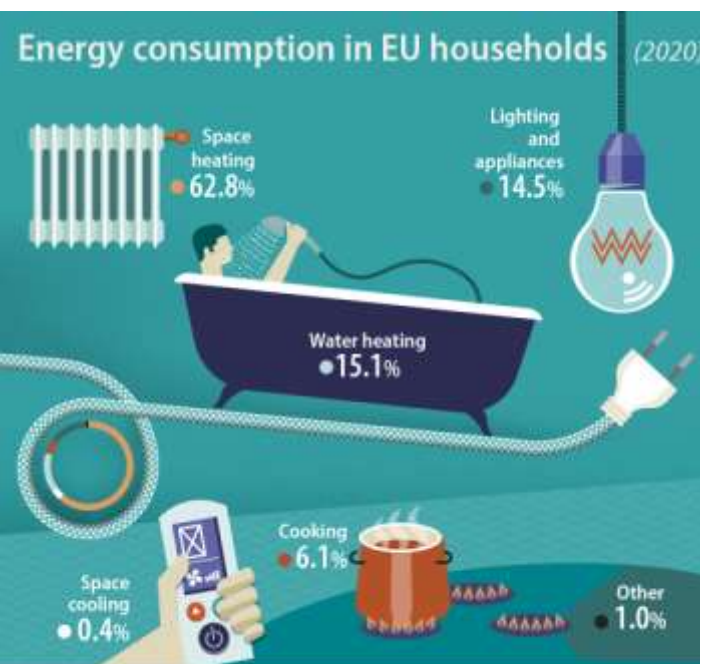
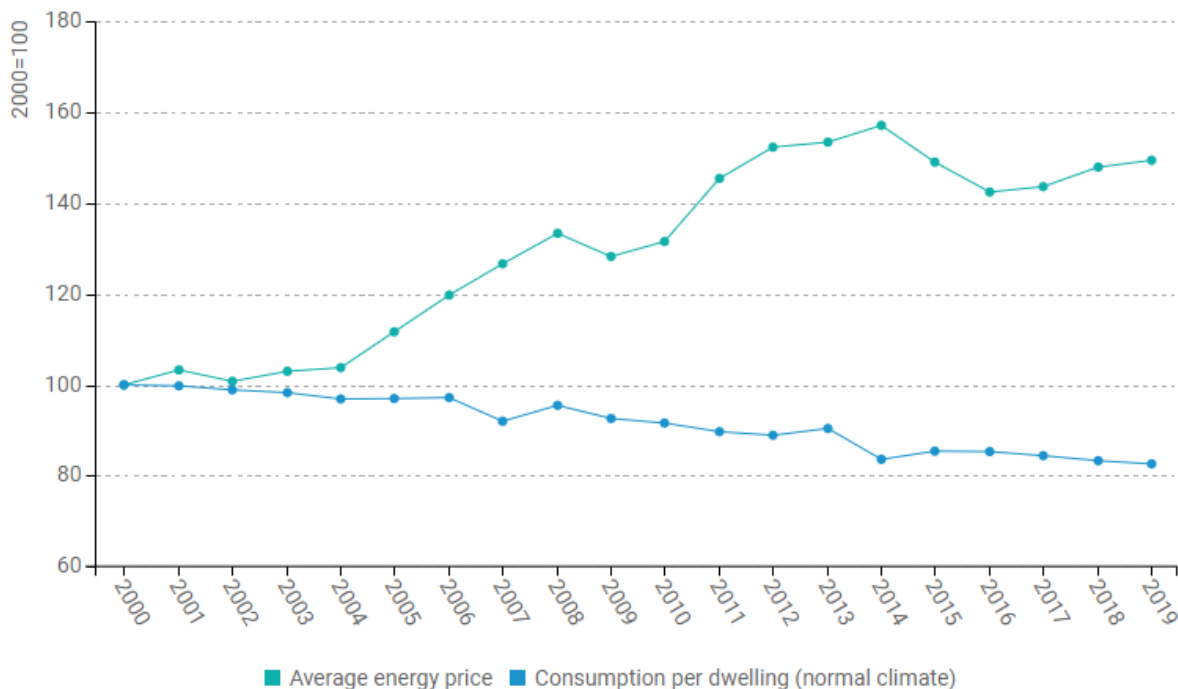
Pojednostavljeno, energetska učinkovitost znači uporabiti manju količinu energije (energenata) za obavljanje istog posla.

Sektor zgradarstva posebno je značajan kao potrošač energije, jer u ukupnoj potrošnji energije sudjeluje s oko 40%, s prevladavajućim trendom stalnog porasta potrošnje, ali i velikim potencijalom uštede energije

Energetska učinkovitost

Specific consumption per dwelling and energy price

ec.europa.eu/eurostat

Energetska učinkovitost

Osnovna karakteristika postojeće izgradnje u Hrvatskoj je neracionalno velika potrošnja svih tipova energije, prvenstveno energije za grijanje, ali porastom standarda sve više i za hlađenje zgrada.

Građenje se prečesto vodi kao isključivo ekonomski proces, a zapravo je u prvom redu ekološki, socijalni i kulturni fenomen, koji treba zadovoljiti ljudske potrebe i želje.

Energetska učinkovitost

■ Energetska ili toplinska bilanca zgrade

- Potrošnja energije u zgradi ovisi kako o **karakteristikama same zgrade** (njezinog oblika i konstrukcijskih materijala), **karakteristikama energetskih sustava** u njoj (sustava grijanja, električnih uređaja i rasvjete, i drugo), ali i o **klimatskim uvjetima podneblja** na kojem se zgrada nalazi.
- Osnovni pojmovi:
  - Toplinski gubici i dobici
  - Koeficijent prolaska topline
  - Stupanj – dan grijanja
  - Stupanj korisnog djelovanja
- Energetski razredi zgrade od A+ do G

$Q''_{H,nd,ref}$	kWh/(m ² a)	Izračun
		49
A+	≤ 15	
A	≤ 25	
B	≤ 50	← B
C	≤ 100	
D	≤ 150	
E	≤ 200	
F	≤ 250	
G	> 250	

Energetska učinkovitost

- Energetski certifikat
  - dokument kojim se iskazuju energetska svojstva zgrade, a njegova osnovna svrha je pružiti vlasnicima i korisnicima zgrada informaciju o energetskim svojstvima zgrade
  - Treća stranica energetskog certifikata zgrade navodi prijedlog mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti zgrade

ENERGETSKI CERTIFIKAT ZGRADE					
prema Pravilniku o energetskom pregledu zgrade i energetskom certificiranju (NN 48/14, NN .....)					
Višestambena zgrada					
<small>Naziv zgrade</small>					

<small>Naziv samostalne uporabne cjeline zgrade</small>					
Prva ulica 1		42000	VARAŽDIN		
<small>Ulica i kućni broj</small>		<small>Poštanski broj</small>	<small>Mjesto</small>		
PODACI O ZGRADI					
		☐ nova ☒ postojeća ☐ rekonstrukcija			
Vrsta zgrade (prema Pravilniku)		stambena zgrada sa dva i više stana i zgrade za stanovanje zajednica			
Vrsta zgrade prema složenosti tehničkih sustava		zgrada sa složenim tehničkim sustavom			
Vlasnik / investitor		suvlasnici višestambene zgrade			
k.č.br.	9999/9	k.o.	katastarska općina		
Ploština korisne površine grijanog dijela zgrade A_{g}	2.327,61	Godina izgradnje / rekonstrukcije	1962.		
Gradevinska (bruto) površina zgrade [m ²]	2.837,25	Mjerdavna meteorološka postaja	Varaždin		
Faktor oblika f_s [m ⁻¹]	0,41	Referentna klima	kontinentalna		
ENERGETSKI RAZRED ZGRADE					
		Specifična godišnja potrebna toplinska energija za grijanje $Q_{t,HEI}^{*}$ [kWh/(m ² a)]	Specifična godišnja primarna energija E_{prim} [kWh/(m ² a)]		
		149,02	276,81		
		D		D	
Specifična godišnja isporučena energija E_{del} [kWh/(m ² a)]		184,79			
Specifična godišnja emisija CO ₂ [kg/(m ² a)]		60,71			
Upisati „nZEB“ ako energetsko svojstvo zgrade (E_{prim}) zadovoljava zahtjeve za zgrade gotovo nulte energije propisane važećim TPURUETZZ					

ROK VAŽENJA CERTIFIKATA / PODACI O OSOBI KOJA JE IZDALA ENERGETSKI CERTIFIKAT					
Oznaka energetskog certifikata	X_XX_XXXX_XXX_S22	Datum izdavanja	02.10.2017.	Datum važenja	02.10.2027.
Naziv ovlaštene pravne osobe		Registarski broj			
Ime i prezime imenovane osobe u ovlaštenoj pravnoj osobi ili ime i prezime ovlaštene fizičke osobe / vlastoručni potpis		Ivan Horvat			
<i>Ivan Horvat</i>					
PODACI O OSOBAMA KOJE SU SUDJELOVALE U IZRADI ENERGETSKOG CERTIFIKATA					
Dio zgrade	Ime i prezime ovlaštene osobe	Naziv pravne osobe	Registarski broj	Vlastoručni potpis	
Gradevinski	Marko Marić		X_XX_XXXX	<i>Marko Marić</i>	
Strojarski	Ivan Horvat		X_XX_XXXX	<i>Ivan Horvat</i>	
Elektrotehnički	Ivan Babić		X_XX_XXXX	<i>Ivan Babić</i>	

Energetska učinkovitost

Poboljšanje energetske svojstva zgrade:

- Toplinska izolacija vanjskih zidova (fasade)
- Toplinska izolacija ravnih i kosih krovova
- Zamjena vanjske stolarije (prozori, vrata)
- Toplinska izolacija stropa ili poda prema negrijanom prostoru
- Zamjena neučinkovitih sustava grijanja prostora i vode
- Zamjena neučinkovitih sustava hlađenja
- Ugradnja sustava koji koriste OIE za grijanje/hlađenje ili proizvodnju električne energije
- Zamjena neučinkovitih rasvjetnih tijela
- Zamjena neučinkovitih kućanskih uređaja
- Promjena ponašanja stanara

Energetsko siromaštvo

U Hrvatskoj još uvijek ne postoji jedinstvena i prihvaćena definicija energetske siromaštva

Definicija u najnovijem prijedlogu EU Direktive o energetske učinkovitosti:

- **„Energetsko siromaštvo“** znači da **kućanstvu manjka pristup osnovnim energetske uslugama** na kojima se temelje **pristojan životni standard i zdravlje**, uključujući **dostatnu količinu energije** za odgovarajuće grijanje, hlađenje, rasvjetu i napajanje uređaja, **u relevantnom nacionalnom kontekstu**, postojećim socijalnim politikama i ostalim relevantnim politikama

Energetsko siromaštvo

Energetsko siromaštvo se najčešće opisuje kao kombinacija nekoliko faktora:

- niskih prihoda,
- visokih rashoda za energiju,
- niske energetske učinkovitosti

Kompleksni problem koji zahtijeva interdisciplinarni pristup različitih sektora - energetike, sustava socijalne skrbi, zdravstvenog sustava

Energetsko siromaštvo

Kontekst EU:

- 57 milijuna građana ne može održavati svoj dom dovoljno toplim tijekom zime
- 104 milijuna građana ne može održavati svoje domove dovoljno rashlađenim tijekom ljeta
- 52 milijuna građana suočava se s kašnjenjima u podmirivanju računa za energiju
- U 16 zemalja Europske unije godišnji računi za električnu energiju premašuju mjesečnu minimalnu plaću (srpanj 2022)

Energetsko siromaštvo

Kontekst Hrvatske:

- 8,3% stopa rizika od siromaštva u 2019.
- 23,3% osoba u 2019. živjelo je u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti
- 33,6% stopa rizika od siromaštva za žene u dobi od 65 godina ili više
- 6,6% osoba koje žive u kućanstvima koja si ne mogu priuštiti adekvatno grijanje u najhladnijim mjesecima
- 11,9% osoba živi u kućanstvima koja vrlo teško spajaju kraj s krajem
- 15,7% osoba koje žive u kućanstvima koja su u posljednjih 12 mjeseci zbog financijskih poteškoća kasnila s plaćanjem obveza (stambenoga kredita, najamnine, računa za režije ili potrošačkoga kredita)

Energetsko siromaštvo

Uzroci:

- Rast cijena energije, uključujući i upotrebu relativno skupih energenata
- Pad prihoda i osobno siromaštvo
- Degradaciji stambenog fonda (loša energetska učinkovitost) koji se ne obnavlja u onoj mjeri u kojoj bi mogao ili trebao

Kao cjelovito rješenje potrebno je:

- Izraditi nacionalni Program borbe protiv energetske siromaštva
- Odrediti nacionalne kriterije za energetske siromaštvo
- Sustav praćenja energetske siromaštva

Energetske zajednice

Zakon o tržištu električne energije (NN 111/2021):

- pravna osoba koja se temelji **na dobrovoljnom i otvorenom sudjelovanju** te je pod stvarnom kontrolom članova ili vlasnika udjela koji su fizičke osobe, jedinice lokalne samouprave ili mala poduzeća
- primarna svrha je **pružanje okolišne, gospodarske ili socijalne koristi** svojim članovima ili vlasnicima udjela ili lokalnim područjima na kojima djeluje, a **ne stvaranje financijske dobiti**

Energetska zajednica građana upisuje se u registar energetske zajednice građana koji vodi Hrvatska energetska regulatorna agencija (HERA).

Energetske zajednice

EZG može
sudjelovati
u:

proizvodnji, među ostalim iz obnovljivih izvora,

opskrbi,

potrošnji,

agregiranju,

skladištenju energije,

uslugama energetske učinkovitosti,

uslugama punjenja za električna vozila,

pružati druge energetske usluge svojim članovima ili vlasnicima udjela.

Energetske zajednice

Zajednice obnovljive energije

Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji
(NN 138/2021)

Pravne osobe koje su

- utemeljene na otvorenom i dobrovoljnom sudjelovanju,
- neovisne i pod stvarnim nadzorom dioničara ili članova smještenih u blizini projekata energije iz obnovljivih izvora kojih je ta pravna osoba vlasnik ili ih ona razvija,
- čiji su dioničari ili članovi fizičke osobe, mala i srednja poduzeća ili jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave, te
- čija je prvotna svrha **pružiti okolišnu, gospodarsku ili socijalnu korist zajednice** za svoje dioničare ili članove ili za lokalna područja na kojima djeluje, **a ne financijska dobit.**

Energetske zajednice

Zajednice
OE imaju
pravo:

proizvoditi, trošiti, skladištiti i prodavati obnovljivu energiju, među ostalim putem ugovora o kupnji obnovljive energije

dijeliti, unutar zajednice obnovljive energije, obnovljivu energiju koja je proizvedena u proizvodnim jedinicama u vlasništvu te ZOE,

pristupiti svim prikladnim tržištima energije izravno ili putem agregacije na nediskriminirajući način.

Energetske zajednice

Dodatne mogućnosti iz ZOIEVUK

potrošači vlastite obnovljive energije koji djeluju zajednički je skupina koja se sastoji od barem dva potrošača vlastite obnovljive energije koji djeluju zajednički i koji su smješteni u istoj zgradi ili stambenom kompleksu, pod uvjetom da se priključuju na niskonaponski vod zajedničke srednjonaponske distribucijske trafostanice

Imaju pravo:

- proizvoditi energiju iz obnovljivih izvora, skladištiti i prodavati višak takve električne energije;
- instalirati i upotrebljavati sustave za skladištenje električne energije u kombinaciji s postrojenjima koja proizvode električnu energiju iz obnovljivih izvora za vlastitu potrošnju.

Trenutno stanje na tržištu energije

Cijena energije u EU-u ovisi o nizu različitih uvjeta povezanih s ponudom i potražnjom:

- geopolitička situacija
- nacionalna kombinacija izvora energije
- diversifikacija uvoza
- troškovi mreže
- troškovi zaštite okoliša
- (ne)povoljni vremenski uvjeti
- razine trošarina i oporezivanja

Rat u Ukrajini te tenzije na relaciji Rusija – EU imaju veliki utjecaj na formiranje cijene energenata

Trenutno stanje na tržištu energije

➤ Kretanje cijene ugljena

- Danas veća volatilitnost nego u 20. stoljeću
- Manji utjecaj geopolitike, veća konkurencija, nema proizvodnih dogovora (kartela)
- 2020. – veliki pad cijena zbog COVID-a i dekarbonizacije
- 2021. – veliki preokret
- 2022. ugljen pokriva nedostatak prirodnog plina

Trenutno stanje na tržištu energije

➤ Kretanje cijene nafte

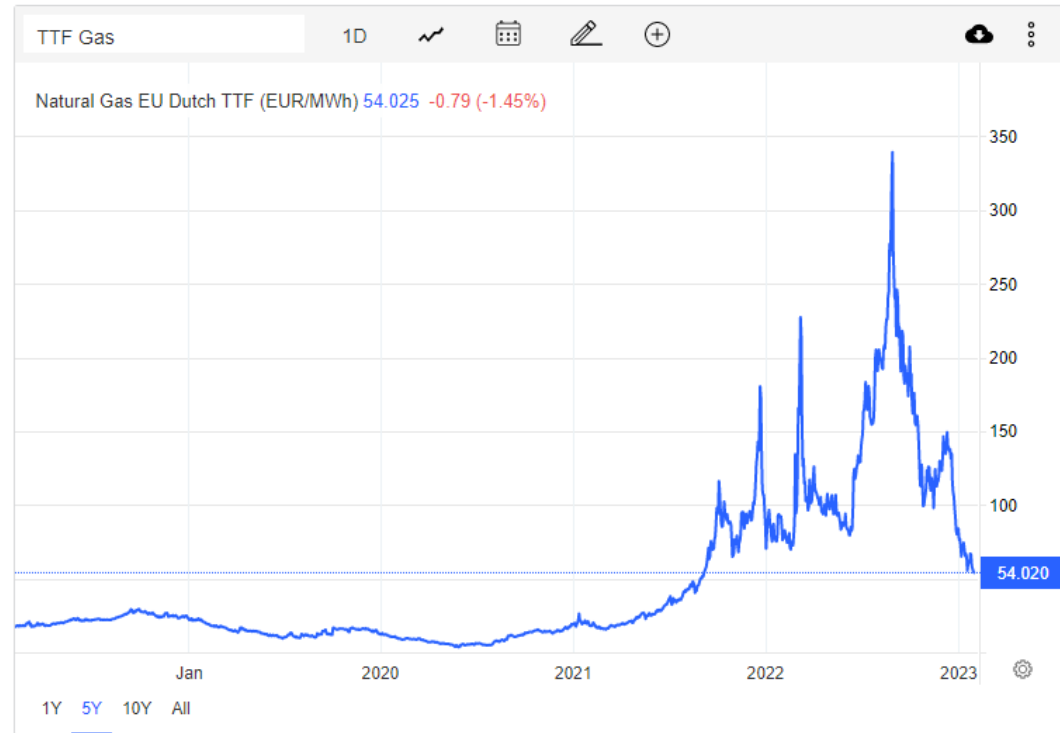
- Potražnja nafte rasla brzo do 1973., danas prvi put nakon 150 godina potražnja pada
- Konkurencija u sektoru prometa
- Dugoročno se očekuje pad cijena, ali kratkoročno ne
- Velika ekonomska uloga nafte u svjetlu aktualnih geopolitičkih događanja (uloga Rusije u ponudi nafte i derivata)
- EU traži nove izvore nafte – Venezuela, Iran, SAD

Trenutno stanje na tržištu energije

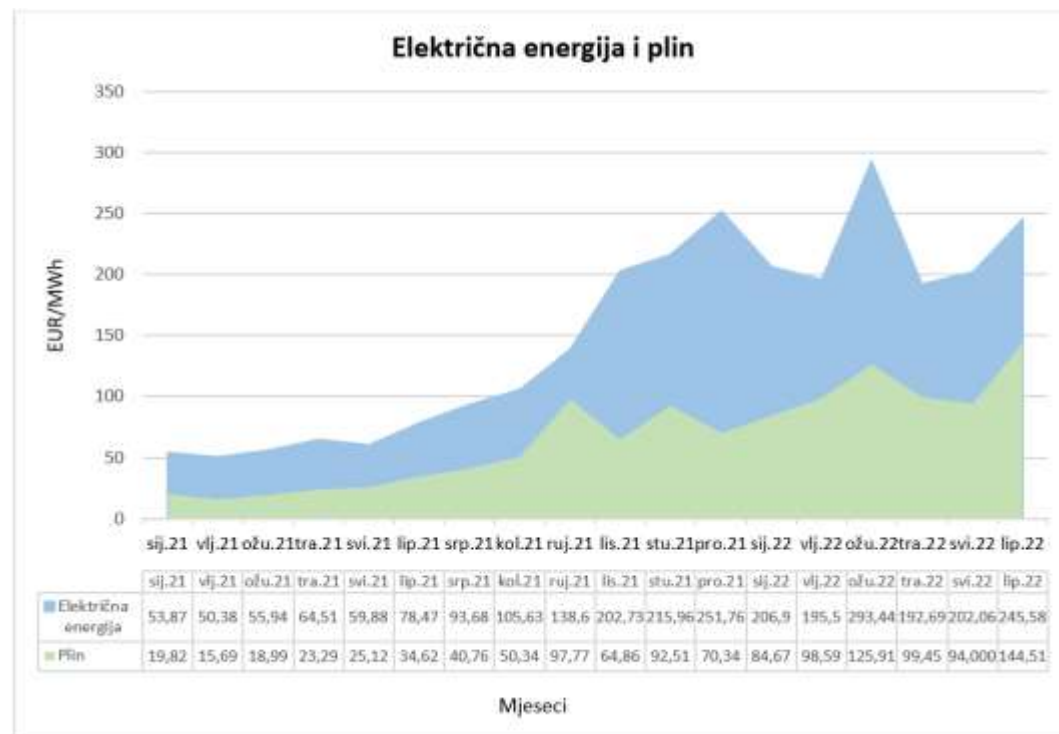
- Kretanje cijene prirodnog plina
  - Tržište je ovisno o transportnim mogućnostima – plinovodi i LNG terminali
  - 3 najvažnija tržišta prirodnog plina:
    - Sjeverna Amerika
    - Europa
    - Azija i Pacifik
  - Europski tržište ima najviše cijene u današnje vrijeme, slijedi Japan zbog udaljenosti transporta i rasta potražnje
  - EU se okreće prema LNG-u
    - Cijene sve manje vezane uz cijenu nafte
    - Novi terminali, povećanje kapaciteta postojećih terminala, povećanje kapaciteta za uplinjavanje i ukapljivanje
    - Tankeri? Postojeći ugovori?

Trenutno stanje na tržištu energije

- Kretanje cijena električne energije
  - Cijena plina izravno utječe i na cijenu električne energije na tržištu jer se oko petine ukupne proizvodnje električne energije dobiva upravo sagorijevanjem plina.

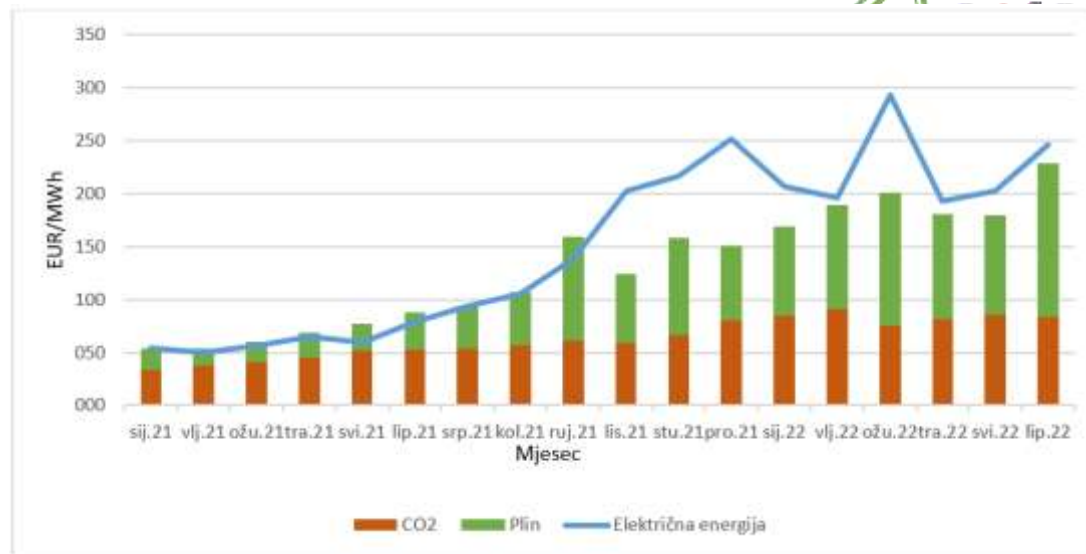

Trenutno stanje na tržištu energije

- na cijenu električne energije utječe i cijena emisijskih jedinica ugljikova dioksida (ETS)

Trenutno stanje na tržištu energije

- Jesenski paket mjera Vlade RH za zaštitu od rasta cijena energije
  - Nove cijene električne energije od 1.10.2022. do 31.3.2023.

Kućanstva		Javni i neprofitni sektor	Poduzetnici		
Polugodišnja potrošnja		U visini univerzalne usluge za kućanstvo	Polugodišnja potrošnja		
Do 2.500 kWh	Iznad 2.500 kWh		Do 250.000 kWh	Iznad 250.000 kWh	Iznad 2,5 GWh
0,45 kn/kWh (0,059 €/kWh)	0,66 kn/kWh (0,088 €/kWh)	0,47 kn/kWh (0,062 €/kWh)	0,53 kn/kWh (0,069 €/kWh)	1,36 kn/kWh (0,18 €/kWh)	1,88 kn/kWh (0,25 €/kWh)

Trenutno stanje na tržištu energije

Jesenski paket Vlade RH za zaštitu od rasta cijena energije

Cijene plina do 1. travnja 2023. ostaju nepromijenjene u odnosu na odluku Vlade RH koja je donesena u ožujku ove godine

- Sniženje PDV-a na prirodni plin na 5% + potpora od 0,10 kn/kWh za kućanstva
- Prosječna cijena plina za kućanstva u sustavu javne usluge do 31. ožujka 2023. – 0,384 kn/kWh
- Kućanstva koja kupuju plin slobodno na tržištu – krajnja cijena ovisna o cijeni definiranoj ugovorom, a prosječno iznosi 0,461 kn/kWh

Trenutno stanje na tržištu energije

- Jesenski paket Vlade RH za zaštitu od rasta cijena energije
- Mjere pomoći za one koji se griju na drva:
  - Povećana proizvodnja s 1 milijun m³ na 1,1 milijun m³
  - Dodatni popust cijene po m³ u visini od 15%
- Mjesečna naknada za ugrožene kupce povećana na 500 kn („vaučeri”)
- Jednokratne naknade za umirovljenike (energetski dodatak):

Visina mirovine	Iznos naknade
do 1.850 kn (245,53 €)	1.200 kn (159,26 €)
1.850 ,01 kn (245,53 €) - 2.350 kn (311,89 €)	900 kn (119,45 €)
2.350 ,01 kn (311,89 €) - 3.350 kn (444,62 €)	600 kn (79,63 €)
3.350 ,01 kn (444,62 €) - 4.360 kn (578,67 €)	400 kn (53,08 €)

Savjeti za učinkovito korištenje energije

Grijanje:

- Smanjiti temperaturu na termostatskim ventilima u prostorijama u kojima se ne boravi
- Smanjiti temperaturu na termostata te koristiti programibilne termostate
- Toplinski izolirati cijevi grijanja, ako prolaze kroz negrijane prostore
- Ne zaklanjati radijatore sa namještajem, prekrivačima i sl.
- Staviti izolacijske trake na vrata i prozore kako bi se spriječio propuh i neželjen gubitak topline
- Spuštati rolete tijekom noći kako bi se smanjili gubici topline kroz prozore
- Deblji tepisi mogu smanjiti gubitke topline kroz podove
- Redovno servisirati sustav grijanja
- Zamjena starog, neučinkovitog kotla i/ili sustava grijanja novim, učinkovitijim – ako je moguće koristiti OIE

Savjeti za učinkovito korištenje energije

Potrošna topla voda:

- Električne bojlere ako je moguće koristiti za vrijeme noćne tarife
- Postaviti maksimalnu temperaturu na električnom bojleru oko 60°C
- Ako je postojeći bojler loše izoliran, razmotriti dodatnu toplinsku izolaciju
- Veličina električnog bojlera treba odgovarati potrebama u kućanstvu
- Osigurajte da se odstranjuje kamenac sa električnog grijača kako bi povećali učinkovitost
- Redovno servisirati sustav za PTV
- Zamjena starog, neučinkovitog sustava PTV novim, učinkovitijim – ako je moguće koristiti OIE (solarni kolektori)

Savjeti za učinkovito korištenje energije

Kućanski uređaji

- Kod kupnje novog uređaja obratiti pažnju na energetska klasu i procjenu godišnje potrošnje
- Redovito odleživati zamrzivače i hladnjake
- Postavljati hladnjake dalje od izvora topline i ostaviti dovoljno mjesta za cirkulaciju zraka sa stražnje strane
- Provjeriti jesu li vrata od hladnjaka dobro zatvorena
- Temperaturu u hladnjaku namjestiti na 4-6 °C i -18 °C u zamrzivaču
- Ako je moguće koristiti veće potrošače el. energije za vrijeme noćne tarife
- Razmotriti mogućnost pranja rublja na nižim temperaturama
- Razmotriti sušenje rublja na zraku umjesto u sušilici
- Indukcijske ploče su znatno učinkovitije od elektrootpornih ploča
- Prilikom zagrijavanja vode i kuhanja stavljati poklopce kako bi se ubrzalo kuhanje i smanjila potrebna energija

Savjeti za učinkovito korištenje energije

Rasvjeta

- Gasiti rasvjetu u sobama koje se ne koriste
- Koristiti prirodnu rasvjetu kada je to moguće
- Pravilna rasvjetna tijela i položaj mogu smanjiti potrebu za snažnijom rasvjetom prostorija
- Koristiti LED rasvjetu odgovarajuće jačine i boje svijetla

Maja Bratko

maja.bratko@door.hr

Društvo za oblikovanje održivog razvoja

Slavka Batašića 7, 10 000 Zagreb

OIB. 19904220725

T. +385 1 4655 441

E. info@door.hr

www.door.hr

 [Facebook](#)

 [LinkedIn](#)

 [Twitter](#)

 [Instagram](#)

 [Youtube](#)

